

Kertomus Askolan Vahijärven Siltalan
kivikautisen asuinpaikan
kaivauksesta.

17.7. - 2.8.1946

Suomen Kulltuuripohjan myönnettyä Werner Söderström Oy:n
rahastolta SMY:n välityksellä ellekijöiltä neelle 40.000:- muinaistie-
teellisiä kullimuksia varten suoritin Askolan Vahijärven Siltalan koto-
pellolla sijaitsevalla erikseen nimellä asuinpaikalla kaivauksen ajalla
17.7. - 2.8.1946.

Asuinpaikka sijaitsee Askolan pitäjän Vahijärven kylän
Siltalan talon, jonka omistaa maanviljelijä Konsta Tanner (os. Askola,
Vahijärvi), kotopellolla, talosta n. 220 m suunnilleen luoteeseen (kts.
kartta 1); sen harjun koillisosan kaakkoisrinteellä, joka lounais-koit-
tis suunnaisena jakaa Vahijärven kylän ikäänkuin kahteen osaan
(ort. Cleven tarkastuskertomuksen v. 1930 liitteenä topografi karttaa).
Täällä ovat seuraavat kansallismuseon kokoelmien liikelij löydöt:

6456, 9200:1-18, 9213:2-5, 9584:2-3, 9703:2, 10646:3-9, 11428:1-3,
11618:1-45, 47.

Samalla rinteellä ovat vielä seuraavat löytöpaikat: Kontu,
Siltalan kotopellolla n. 200 m länneen (9213:1, 9584:1); Suhita, Siltalan-
ta rajaavat 2 km lännelounaaseen (9703:1 - oikoluuvet); Siron kotopello,
Siltalan kotopellon vieressä, sen itäpuolella (11620); Hennan kotopello,
edellisestä itäkoilliseen (11621:1-2); Hassan syrjänpello, edellisen itä-
puolella (11622:1-2). Harjun koillisrängestä on 11623. - Löytöryöhyke
on siis laaja, lähes kolmen kilometrin pituinen.

Erin osa Siltalan kotopellon löydöistä on sarkojen 21-25 vu-
teispääisiä eli yläpuolella olevalla alueella, terassin päällä (kts. kartta 1).
Tältä kohdalla en kuitenkaan voinut suorittaa kaivauksia, koska sinä

Kasvoi ohraa ja perunaa, vaan avasin kaivausalueen peltosaran
27 yläosasta, kullen ilmene liitteenä seuraavasta yleiskartasta 1;
Tämä osa peltosa oli ollut keivänä.

Maa vielä täällä tasaisesti luolesta kaakloos (vt. kartta 2)
lehdien vain yhden selvän taitokohdan, jonnekin matkaa kaivaus-
alueen alapuolella (kartta 2). Tämä taitokohda ei ole kuitenkään
niin jyrkän selvä kuin sillä kohtaa, mistä ovat onnimät löydöt.
Kaivausalueen yläpuolella jatkuu nauha aluksi satakunta metriä
tasaisena, mutta alkaa sitten kohoaa terassittain aina jyrkänlai-
sestikin koki lounaasta koilliseen työntyvän hiekkaharjun päät-
lystä. - Löytöryökykkeen alapuolella on nothelma, joka työ-
tyy moniharaisena ja sokkelaisena Porvoon jokilaaksosta
länsilounaaseen. Nothelmassa virtaa vähäinen oja, ja siinä on myös
kin Vähijärvi, Topografikartalla Vähijärvi. - Maaperä on edellä mainitun
terassin yläpuolella hienoa hiekkaa, jonka alla on savi, alapuolella sa-
nea. - Vielä n. 30 vuotta sitten kasvoi paikalla vanha metsä.

Kaiken kaikkiaan tulttiin yhtenäisen 112 m²:n laajuinen
alue. Alun perin paalutettiin 80 m² (ruudut VI - XV: 1-2), joka
tulttiin kokonaisuudessaan yhtä aikaa auki olleena, jolloin il-
meni, että kaivausalueella oli laajennettava (ruudut XV - XI: 3 ja
V: 2 sekä V - VI: 3). - Vt. kartta 3. - Alue ruudutettiin 4 m²:n
ruutuiksi ja tulttiin isoilla lapsoilla viittäen kerron kerralla
koske mallonaan pohjamaahan asti.

Humuskerroksen eli peltomullan vahvuus oli suurimmillaan
keskimäärin 20 cm. Sen alla oli hieno, hiekkaluovia hieta, värit-
tään vaalean kellertävän ruskehtava kivetön.

Tulluuri-maa oli värittäin laihullinen, omittavasti ryökyk-
keittäin pohjois-etelä suuntaisesti (vt. kartta 4). Pohja väri oli
punertavaa ruskea ja siinä tummia, hieman harmaita ryökyk-

keitä (kartta 4) kolmessa kohdassa. Ylin näistä allasi puundusta XIV:2
lavan lieden raiheilla. Keskimäinen kullin saman suunnaksi
edellisen kanssa suunnilleen kaivausalueen keski raiheilla ja
kolmas oli kohta lämän alapuolella ja eräistä kohtaa yhteydes-
säkin tähän (vrt. kartta 4). Puundusta V-VI:2-3 ilmestyi n.
30 cm syvyydestä tumman punertavan ja sulkeaan pukean laikul-
linen hieta (kartta 4). - Maakerrosjärjestys oli puundan XV:3 luotis-
peunassa: turvekeros oli pello mullta 20 cm, punertavan pukea hieta
20 cm, puhdas, keltainen hieta 10 cm, savi, puundan VI:3 luo-
teispeunassa: pello mullta 20 cm, löjyinharmaa hieta 5 cm,
punertavan pukea hieta 15 cm, puhdas, keltainen hieta.

Kulttuurikerroksen paksuus vaihteli 15-37 cm, ollen
keskimäärin n. 26 cm. Puundussa XI:1 se muodosti matalan,
mullta selvän kynnysteen, 16 cm korkean, joka oli kohta tur-
vekerossesta alla (vrt. kartta 5 ja 4) eikä nähtynyt maan pinnalle.
Pellomullan peittämiä tai kattama terassi. Omituisia oli, että ylem-
pää, puundussa XIV:1-3 muodosti savi kiekka kerroksen alla nykyisin
terassin, mulla jyrkempiä ja selvempiä kuin aikoo mainittu (vrt.
kartta 5). Missä yhteydessä nämä ovat toisiinsa, vai vaihto lainkaan
ei ole aihetta tässä yhteydessä puvesta pohki maan.

Kiinteitä kullurijäännoista paljasti kolmessa kohdassa: hajonut
liesi puundusta XIV:2, kaivanto suunnilleen kaivausalueen
keski raiheilla ja hiili-, noli- ja palo maasta täältä puundussa
VIII-IX:1-2 (vrt. kartta 4).

Liesi: liedestä löytyi johonkin, kvartsi, hiiltä ja nolia. palaneita
luon siruja ei lainkaan. Kivet, joita oli kolmessa kerroksessa
(kartta 6), olivat kaikki palaneita ja kuu puundusta haljonneita.
Lieden pohja oli patamainen ja täynnä kivi murkkaa, palaneita kiven
kappaleita ja nolia. Se oli kaivettu savi maahan (vrt. profiilia kartalla 4).

Nykyisessä asussaan lieki oli vino nelion muotoinen ja suu-
pundeltaan 1.5×1.2 m, mutta liekeä, pohjan muodosta
päätellen ollut alunperin pyöreä. - Vrt. kohta 4 ja 6 sekä liite 7.

Pundista VIII - IX: 1-2 paljastunut hiili-, ruti- ja palo-
maailäiskä oli muodoltaan epäsäännöllisen elliptinen ja
sain n. 4 cm paksua. Matala kuoppa, keskusta syvämpi kuin
pennat (vrt. kohta 4). Värikkään se oli laikullinen, hiiltä mustassa
maassa siellä täällä punertaviksi palaneita hiiltä läiskä.

Se paljastui kohta jello, mutta kerroksen alla, n. 20 cm sy-
vyydestä oli siis n. 7 cm ylempää kuin edellä käsitellyt lieki.

Noin 30 cm syvyydestä ilmaantui kapea, pohjois-etelä suuntainen,
ohut hiilijaloisen läiskä, joka lähti mainitusta "tuhijasta"
(vrt. kohta 4). Onko kyseessä todellakin tuhijasta, vaikei pai-
halla palanut kanto, johon voisi viitata syvempää ilmaantu-
nut pohjois-etelä suuntainen kapeahko läiskä - juuri? on
vaikea varmuudella päätellä. Huomattava on myöskin, että
"tuhijasta" oli ylempässä maakerroksessa kuin lieki ja
pundista V - VI: 2-3 ilmaantunut punertava n. paksua
kulttuurimaailäiskä.

Kaivanto. - Kaivausalueen pundista IX - XIII: 1-3
paljastui n. 60-65 cm syvä pohjois-etelä suuntainen
kaivanto, joka näkyi kohta jello, mutta kerroksen alla
liikasen harmaana juonana (vrt. kohta 4) ja maanpinnalla matala
syvennyksenä. Maanpinnalle erottuvana kaivanto kullui
viistoon pelto, sarkojen poikki ja jättiin vielä sirotan tolo-
pellottalain. Vuosisadan allu puolella, ennen alueen pelto-
päänpäätä, oli juna ollut selvä, n. 12 cm syvä, ruokottunut
oja - kerros m. v. k. k. Vanne. Kyseessä on todennäköisesti
nykyisen kaivama ampuma - eli juoksuhaata, sillä vuosisadan

raikhteessa on heittä ollut leirinsä täällä - kaivannon poik-
kileikkaus näkyy liitteistä 8-9.

Löydöksiä (11619:1-47) kerätyi väheän: 73 kvartsi-iskosta,
1 kvartsiemä, 2 kvartsihaarvinta, 1 käyttöjälkisen kvartsi,
7 kivilaji-iskosta, 1 iskuhuri², 5 höntkän huppalella ja
hiillä. Näiden lisäksi 3 kartiomaista tai kalliistun kartion
muotoista kiveä (11619:44-46). Lohkeamajalat ovat niissä
selvät, mutta ei näy iskunjälkiä; löytyivät hiedestä, ylim-
mästä kivistä kerrasta; huomaa kivilajia. - Löydökset esiintyivät
harvaksen, rajallaan yli koko kaivausalueen. Täysin löydöttö-
miä ohivat puodut VII:1-2, VI:1 ja V:3, jäs kaivausalueen
alaosa. Tässä suhteessa eroaa kulltuurikerros selvästi keraa-
misista asuinpaikoista ja vieläpä Porvoon Heultalan esikeraami-
sestaalin.

Löytöpaikan korkeus. - Koska pelto kaivausalueen ympärillä
oli täysin kiveletön, oli kiintopisteeseen saamiseksi löytävä maahan
paalu (kts. kartta 1; kp. 068). Tämä väliaikainen kiintopiste vas-
kittiin saran 27 päässä, aidan luona olevaan kiveen (kartta 1):

kp (068)   kivi
252   028

Kivi on jäs 2.24 m korkeammalla kuin kiintopiste. Tämä kivi
vaakittain-edestäkainin-nollakolmessa vertaavan ajan veden pintaa
(kartta 1), koska lähellyvillä ei tunneta yhtään tarkka paalutus-
kiintopistettä:

	I		II	
	Kivi	Oja	Oja	Kivi
	0.04	3.18	3.07	1.20
	0.06	2.46	1.65	0.85
	0.11	2.98	1.43	0.83
	0.00	2.61	2.41	0.12

Kivi	I	Oja	Oja	II	Kivi
0.46		2.05	2.33		0.10
1.15		1.49	2.88		0.12
1.25		1.62	3.09		0.08
1.25		1.43	2.26		0.43
1.29		1.48	19.12 m		3.73 m
1.37		3.07			
<hr/>		208 (ojan pinnat)		<hr/>	
6.98 m		22.37 m			
		veden pinta			

$$22.37 - 6.98 = 15.39 \text{ m}$$

$$19.12 - 3.73 = 15.39 \text{ m}$$

Omituista kyllä, että molemmat suunnat antoivat täsmälleen saman tuloksen. - Kivi on siis 15.39 m korkeammalla kuin notkelmassa virtaavan ojan veden pinta. Kiihtö-
 pisteen korkeudeksi saamme tällöin: $15.39 - 2.24 = 13.15 \text{ m}$ ja
 kaivausalueen alimpien puutujen korkeudeksi ($\bar{V}: 2-3$) $10.18 - 10.08 \text{ m}$
 eli n. 10 m. Koekuopista päätellen näytti huhtikuussa kerran lop-
 puun kokonaan n. 3.5-4 m puuden $\bar{V}: 2$ alapuolelta alaspäin
 (vrt. kartta 2) eli n. 9 m korkeudella. - Venäläisen topografi-
 kartan mukaan on löytöryökytköön alapuolella oleva notkelma
 n. 15 sashenin eli 31.95 m:n korkeudella merepinnasta.
 Kuten vaalitus-tuloksesta nähty on ojan veden pinta notkelman
 pintaa 1 m:n verran alempana ($3.07 - 2.08$). Näin ollen saam-
 me löytöjen alarajaksi suunnittaisesti n. 40 m. Poroon
 Henttalan ylemmällä asuinpaikalla tuli löytöjen alarajaksi
 n. 33 m. Askolan Vahijärven siltalan kotopellon asuinpaik-
 ka oli siis n. 7 m ylempänä kuin Poroon Henttala I ja
 siis vastaavasti myöskin vanhempi. Samaa suuntaan viitta-
 myöskin löytökaluksen erittäisuus ja se, että Askolan Vahijärvellä

löydökset olivat hajallaan, harvakseltaan, eivätkä samassa määrin keskittyneitä kuin Hentälässä. Täyden varmuuden iläerosta saamiseksi, olisi paikalla suoritettava vielä lisätutkimuksia, sekä Valjärvelle että Hentälässä. Toivottavaa olisi myöskin, että voitaisiin vaaruita näiden kummankin asuinpaikan välinen karleusero.

*

Toisia löytöpaikkoja Sittalan talon maalla ovat Sittalan leveän suon pello, mistä on löydetty nelisivuinen, poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen diini (11624) - löytökohdista merkitty kartalle 1 - ja Sittalan suonpään pello, mistä ovat löydöt 6175:6-8, 9584:4, 11428:14, 11625:1 - kartalle 1 merkityistä kohdista terassin päällä - sekä 11625:2 (kartta 1) että 10646:1-2 (kartta 1). - Sirolan suonpään pellolla, mikä on välittömästi Sittalan suonpään pellon vieressä, on samalla terassilla kuin esim. 11625:1, löydetty primitiivinen kirves 11626.

Sekä leveän suon pello että suonpään pello sijaitsevat sen noitkelman reunalla ja itse noitkelmassakin, mikä, kuten edellä jo mainittiin sijaitsee Porvoon joki-laaksoista ^{länki} Roumassen. Kun Sittalan kolopello oli mainittu noitkelman länkilounaisen haarakkeen reunalla, niin leveän suon pello ja suonpään pello, ovat noitkelmasta pohjoiseen sijaitsevan haarakkeen varrella (kts. Cleven tarkastuskerhomukseen liittyvä topografis karttaa). Edellinen talosta n. 3 km pohjois-suoleiseen ja jatkinmäinen n. 3.5 km samaan suuntaan

*

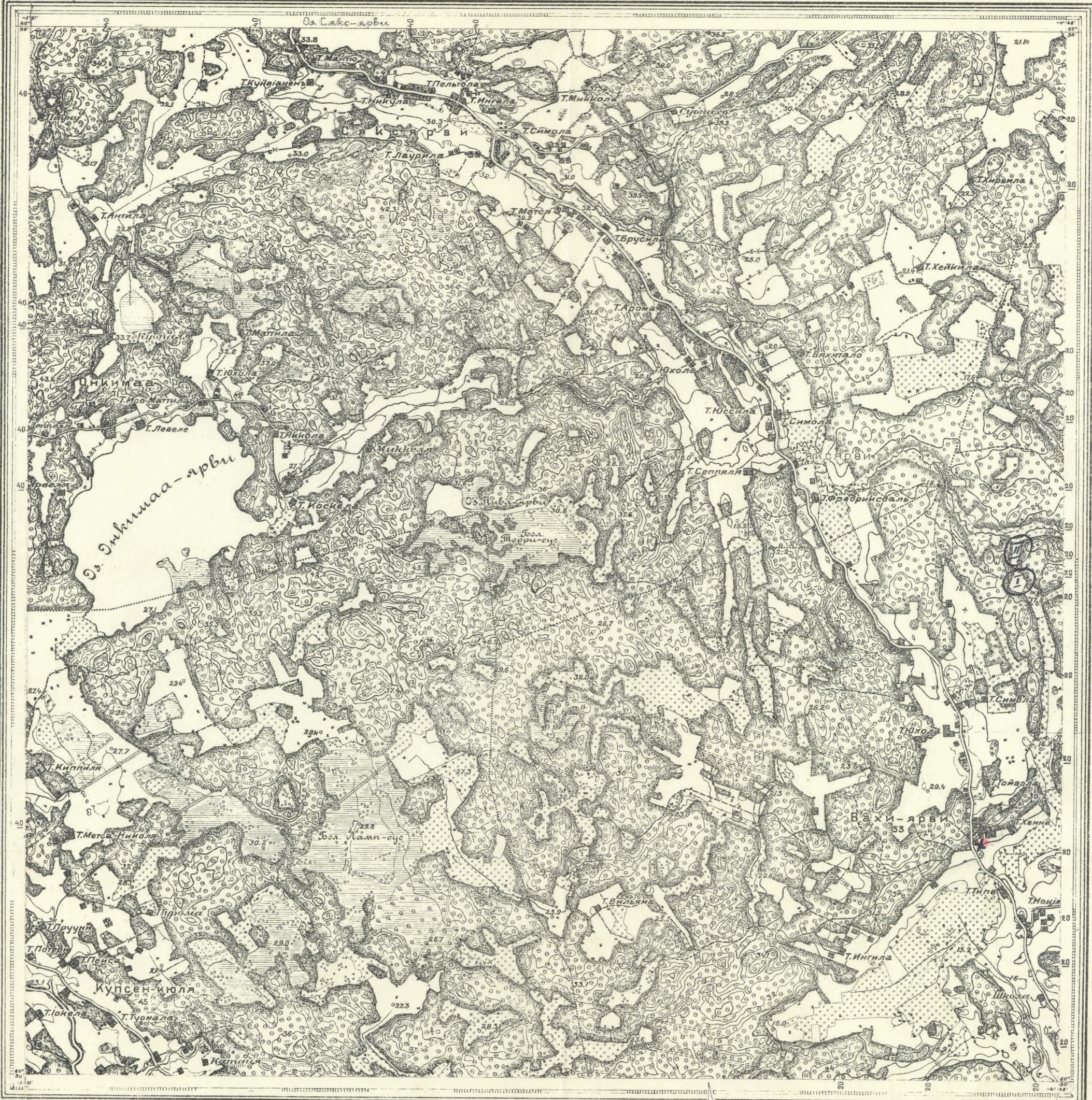
Saman harjun vaiheilla kuin Sittalan kolopellon löydöt ovat myöskin 11627, löydetty Arkholan Monnikylän Vähä-Myllynselälle

ja 11628; löydetyt Monninkylän Pyhäkötön pellolta. Molemmat
löytöpaikat savi- ja kivi- ja mainittu harjun kuoleisrinteellä, jilla-
lasta suunnilleen länteen.

Helsingissä, Tammiukuun 31 p:nä 1947

Fil. maist. V. duho

Начальникъ 4 отъ К.В.Т. Подполковникъ Абустановъ съ
 Помощникъ Начальн. съетки К.В.Т. Полковникъ Бодина
 Начальникъ съетки Ген. Шт. Генералъ-Лейтенантъ Нюберсанъ

Скалоу 0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000
 1:42000
 Пространство уъзда Гельсинге 107,4000 кв. вер.

Рекогносцировка съетки 1873 г. Командъ
 Гиттинкованъ, германъ Пор. Ватонъ.
 Стр. 4. осаж.

ЛИТОГРАФИЯ КАРТОГРАФИЧЕСКАГО ЗАВЕДЕНІЯ
 ВОЕННО-ТОПОГРАФИЧЕСКАГО ОТАДЛА
 ПЕТРОГРАДЪ

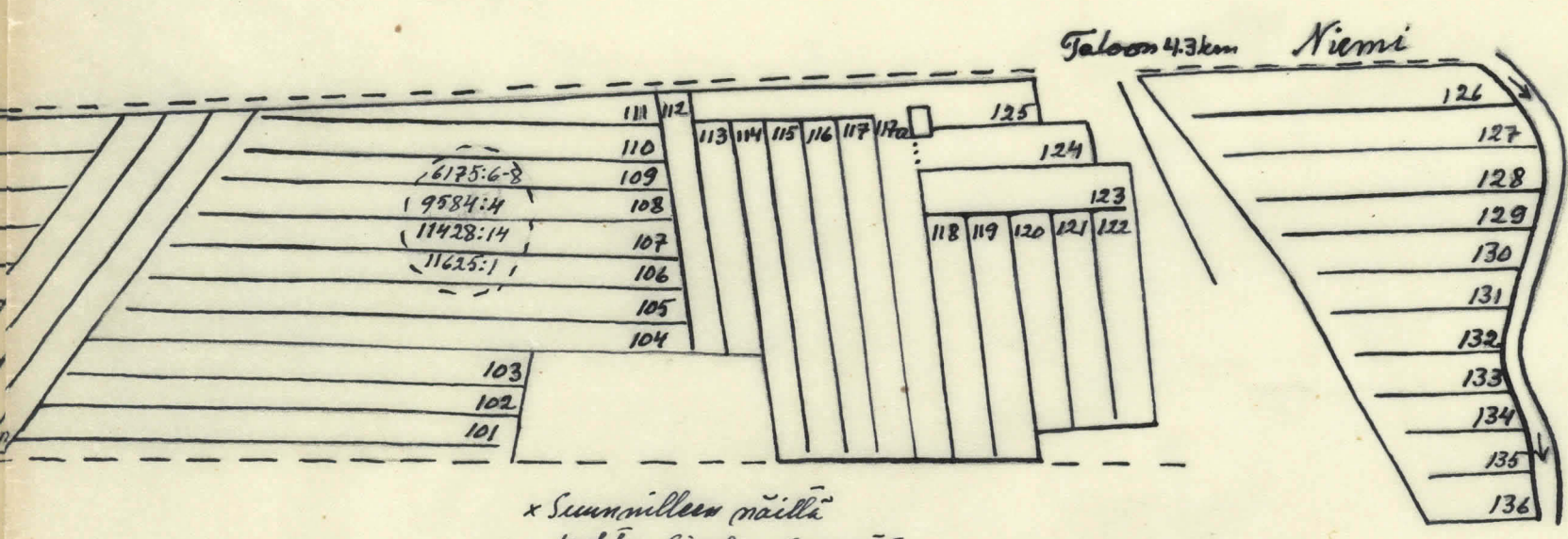
① Levanin pello } Siltalan.
 ② Suonpään pello

ПЕЧАТАНО въ IV-1917 г.
 X Siltalan Koto Pellon
 Kirjakauppien os. p.

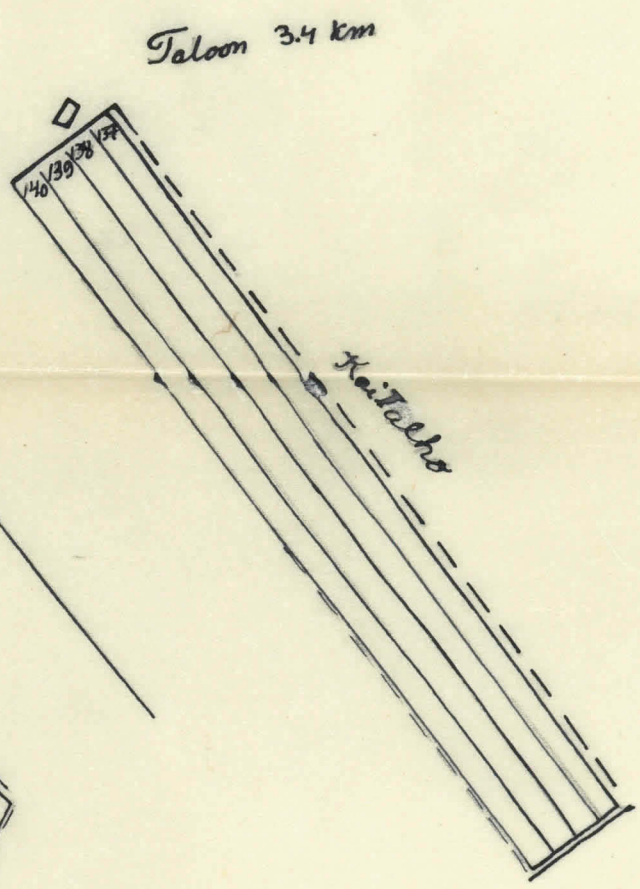
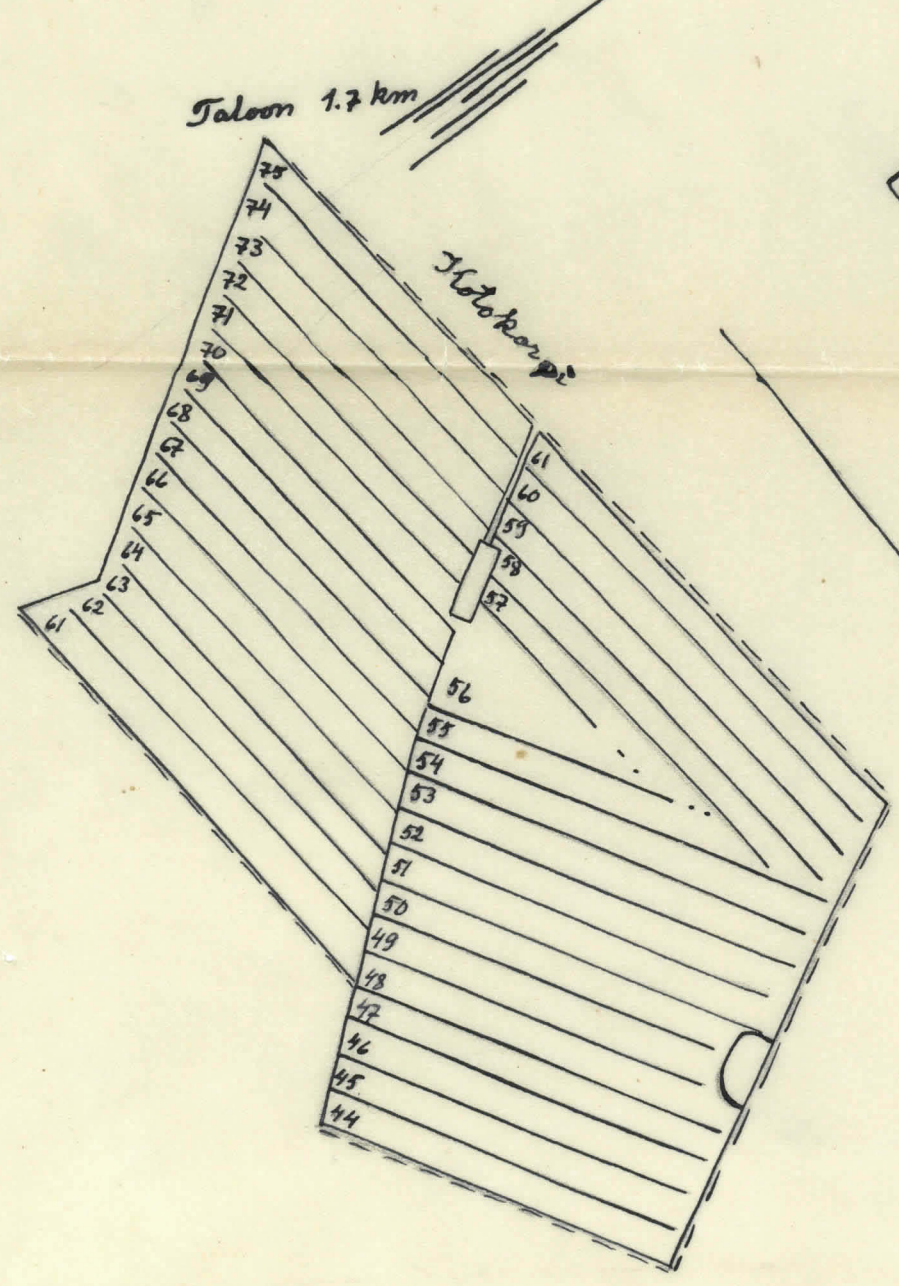
SILTALAN tilan viljelykset

V. 1941

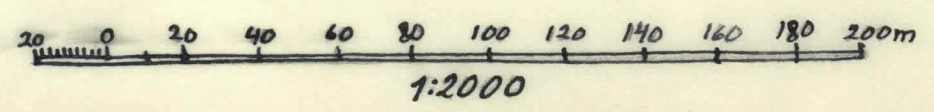
x Suunnilleen näillä
kohdilla Sirolan Suompaan
pellolla löytyy nyt 11626.

yllempiä malleja
virtausojan veden pinta).

Kunta: Askola
 Kylä: Vahijärvi
 Tila: Siltala R.N:o
 Omistaja: Konsta Tanner

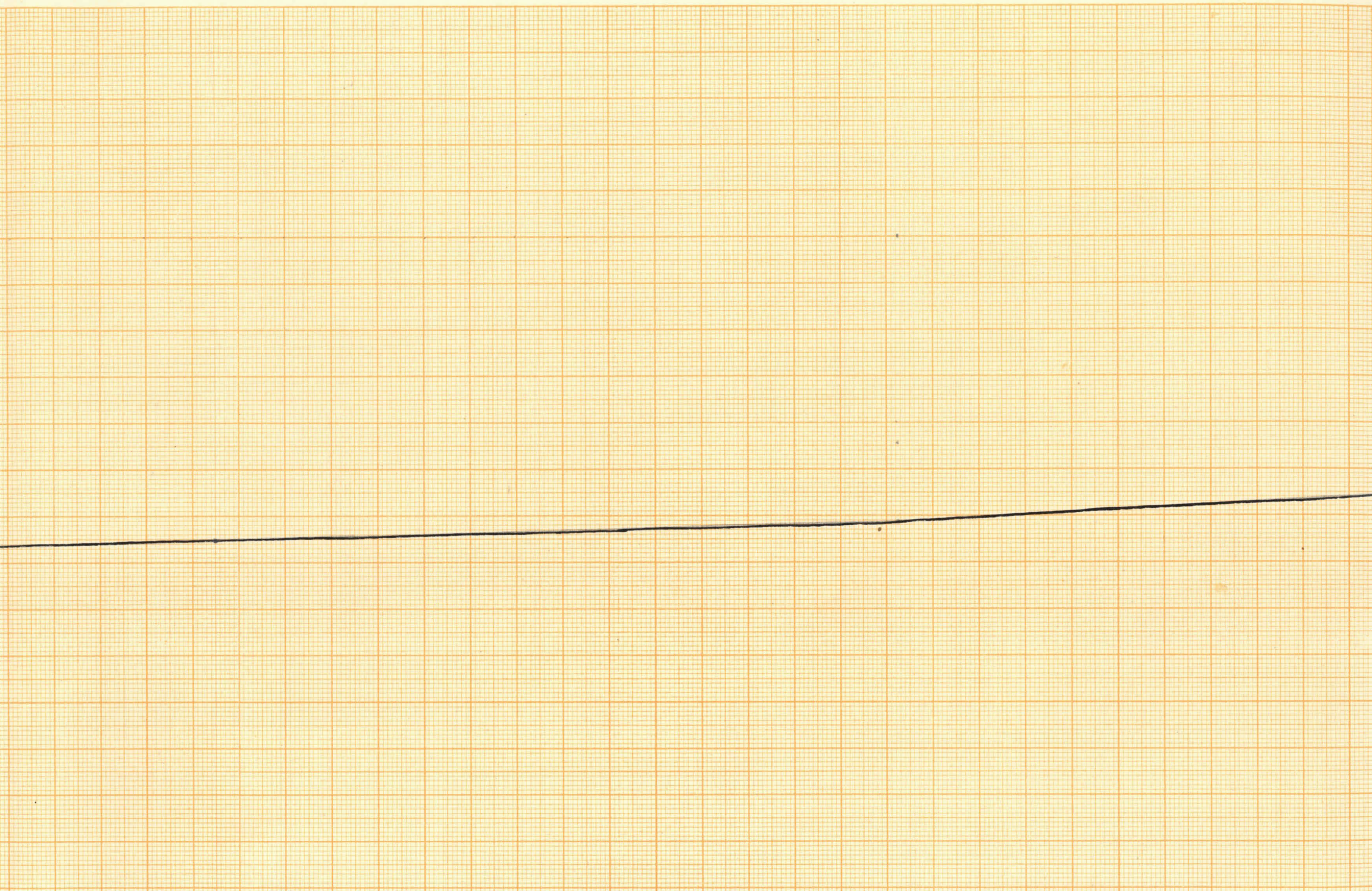
Puutarhaa
 Peltoa
 Laidunta (viljelyä)
 Niittyä
 Udismaata

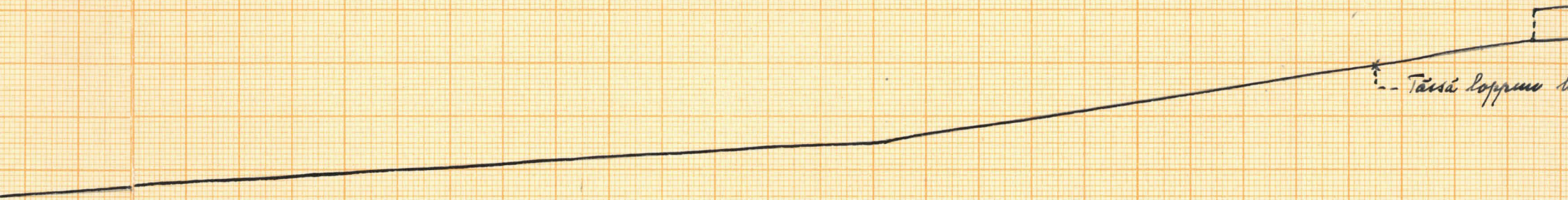

Mitannut v. 1941. Viljo Salo
 Kartan tehnyt: " "
 Tarkastaneet

kaakko **B**

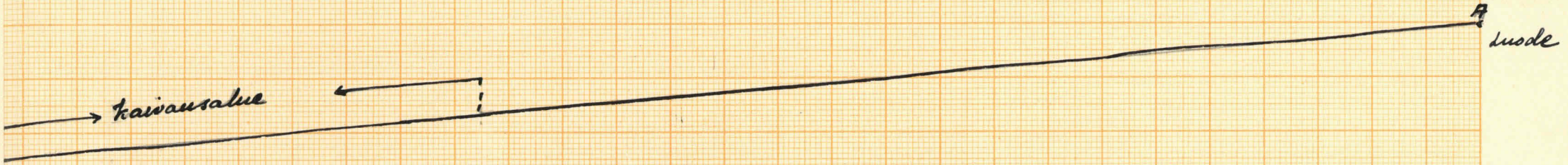

Tässä loppuu

Kartta 2.

Askola, Vahijärvi, Siltala, Kotopelto
Pinta-profiili piirros
1:200 Piert. V. Luho - 46.

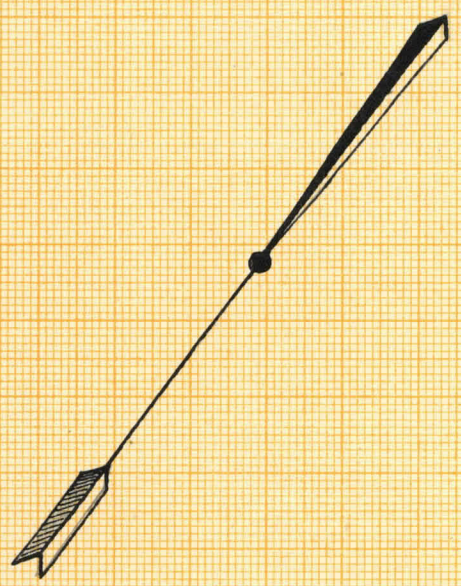
luoteilokas.

Kp. 068

Askola, Vahijärvi, Siltälä
Kotopelto, sarka 27.
Vaakituskartta 1:100

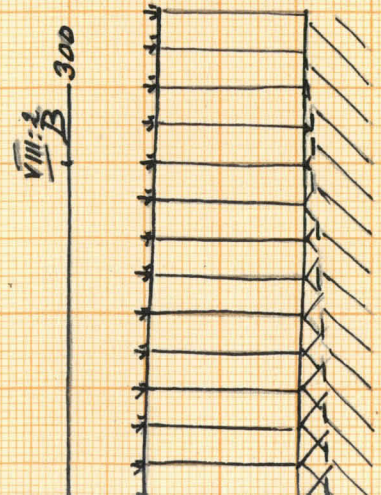
Piir. V. Luho-46.

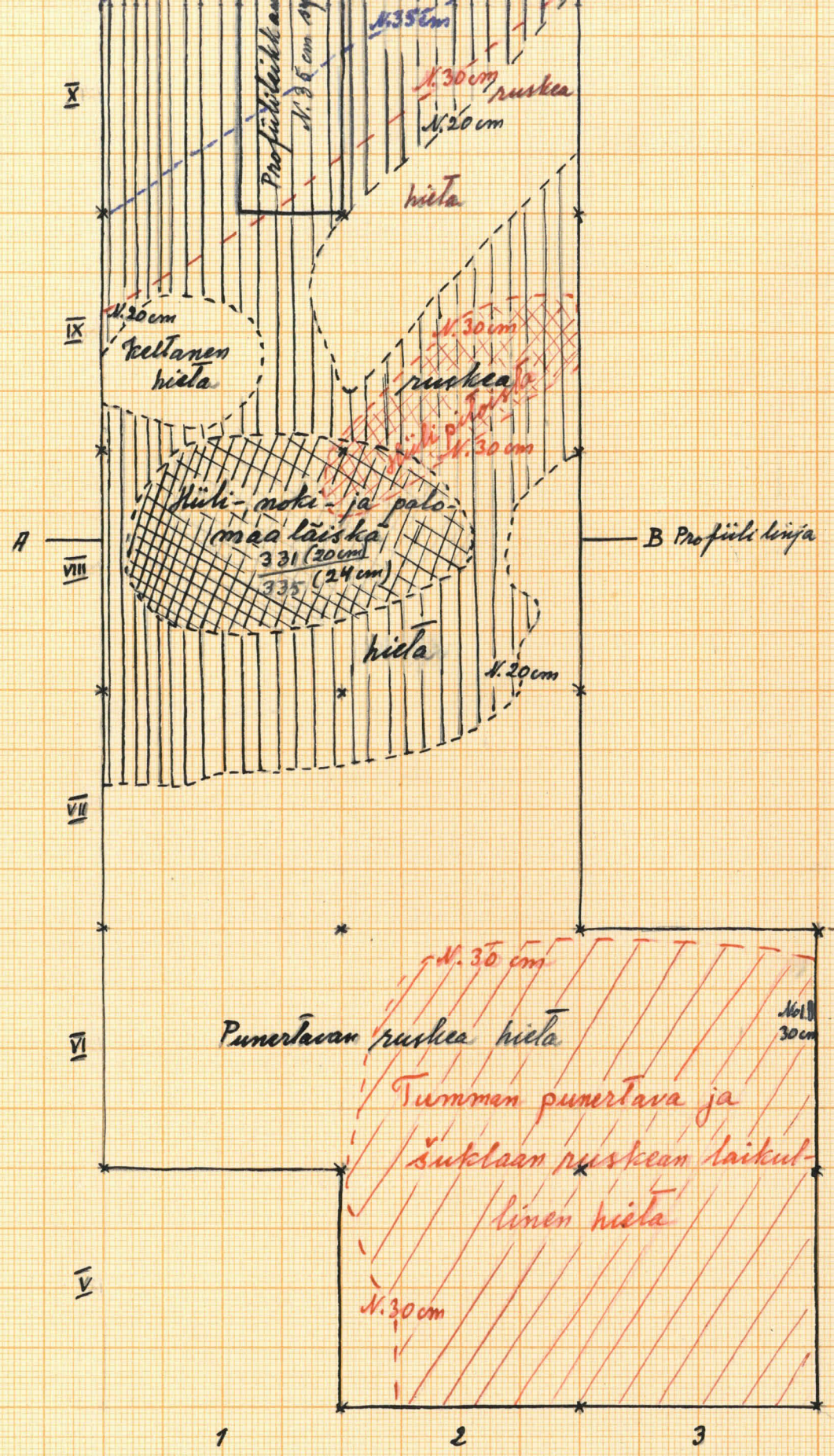
XV	187 (237)	188 (237)	197 (243)
XIV	213 (259)	213 (270)	222 (271)
XIII	235 (280)	236 (277)	243 (284)
XII	251 (297)	252 (297)	260 (300)
XI	271 (354)	273 (315)	275 (316)
X	285 (370)	285 (327)	
IX	298 (344)	297 (341)	
VIII	308 (361)	311 (357)	
VII	326 (376)	324 (380)	
VI	348 (393)	347 (397)	349 (400)
V		365 (405)	375 (410)
	1	2	3

Kaivaukset
1:50

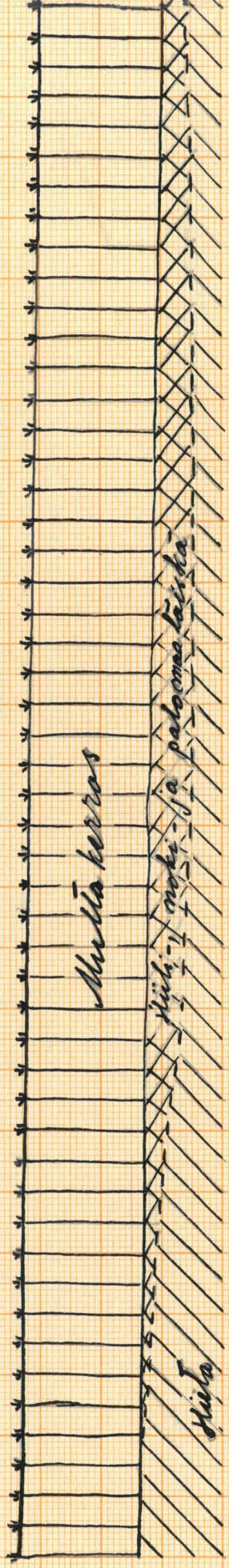

Hiehi-, moki- ja palomaa läiskan profiili

1:10

VIII:1

300

haiden profiili XIV:2

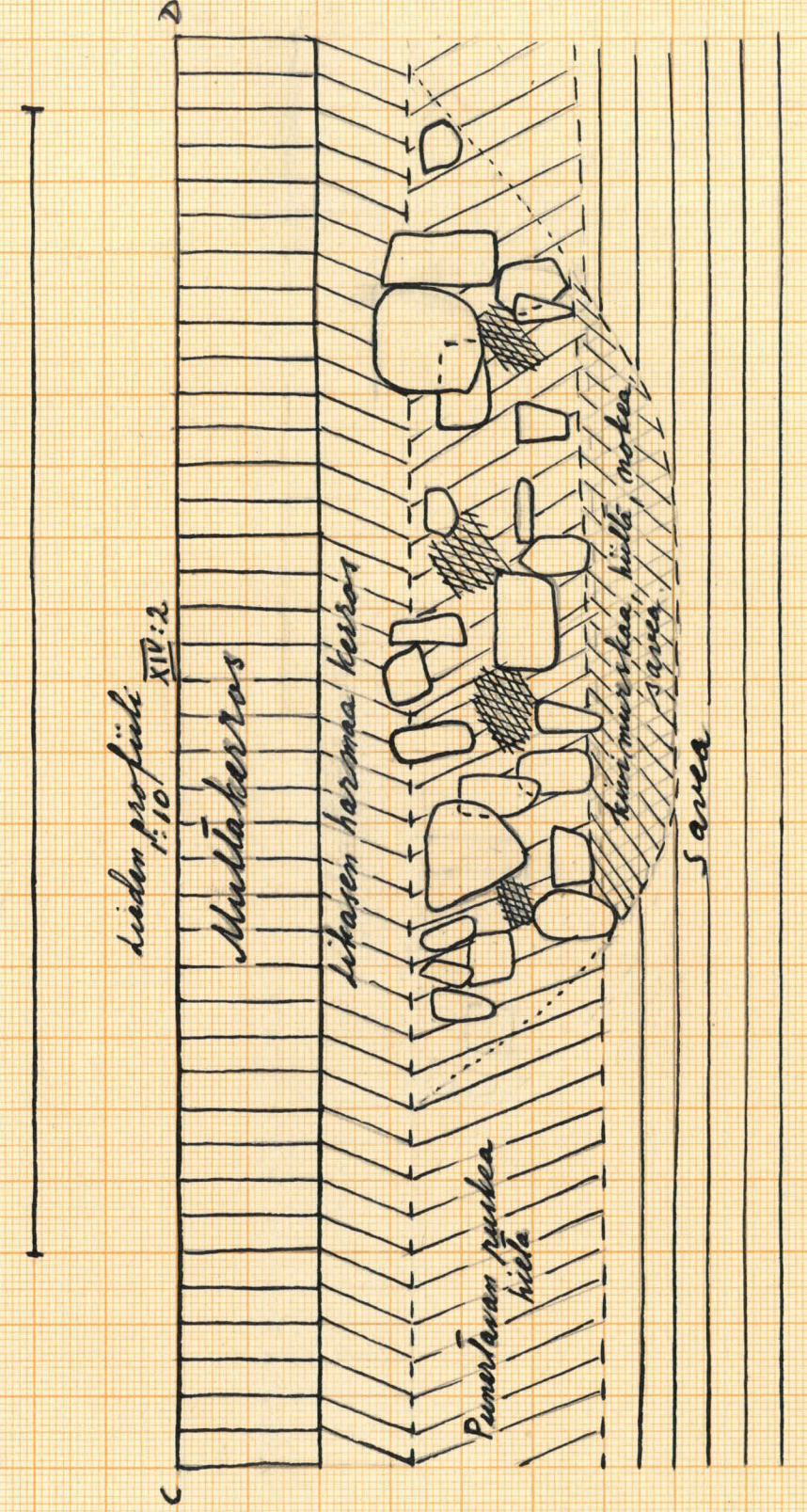
Mudta kerros

likasen harmaa kerros

Pumertavan ruskea hieksi

tummanruskea hiehi moka

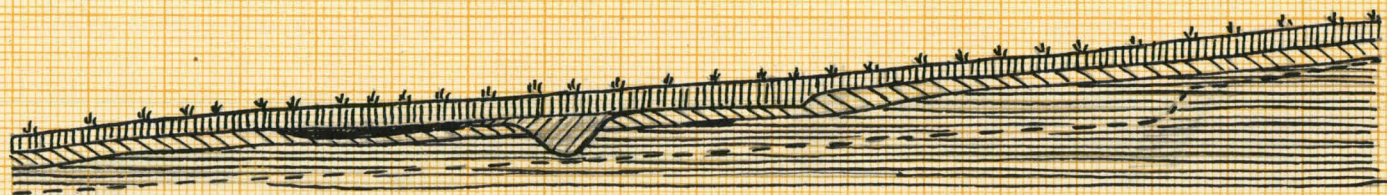
Savena

Kertta 5.

Askola, Vahjärvi, Siltala
Isotopelta
Profiili linjalla XV:1 - VI:1
1:100 Pöytä. V. Luku -46

x VI x VII x VIII x IX x X x XI x XII x XIII x XIV x XV x

- ||||| Humuskerros
- ||||| Kivonkanta (juokseva?)
- ||||| Hoki-maa
- ||||| Kulluuskerros (punnittavan ruskea hieksi)
- ||||| Pohjamaa (hieksiä, alinma savea).
- Hieksi- ja savimaan raja

A 4. 210x297 mm

OY WULFF A/B N:o 105

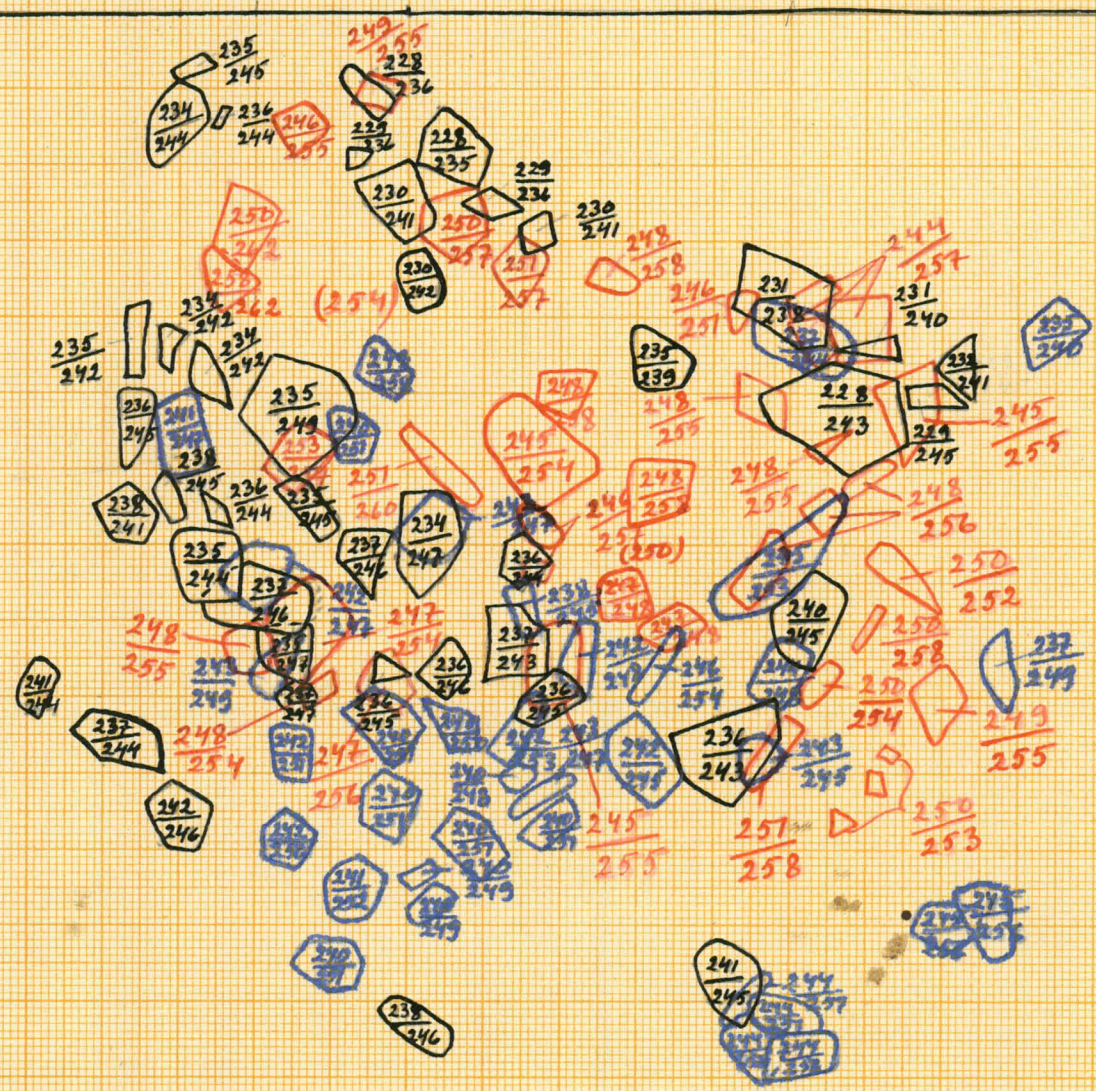
- I-kerran
- II-kerran
- III-kerran

Hajonnut lieri.

Piiri V. Lehto-96

XV:2
XIV:2
XIII:2
XII:2
XI:2
X:2
IX:2
VIII:2
VII:2
VI:2
V:2
IV:2
III:2
II:2
I:2

XV:2
XIV:2
XIII:2
XII:2
XI:2
X:2
IX:2
VIII:2
VII:2
VI:2
V:2
IV:2
III:2
II:2
I:2

297
299

luku 8.

Askola, Vahjervi, Sittala
kotspelto
Profuili juoksuhaudan (?) kohdalla
kaivausalueen koillisreunalla
linjalla XIII:3-4 - XI:3-4
1:10
Pirt. V. Luho-46.

A 4. 210x280 mm

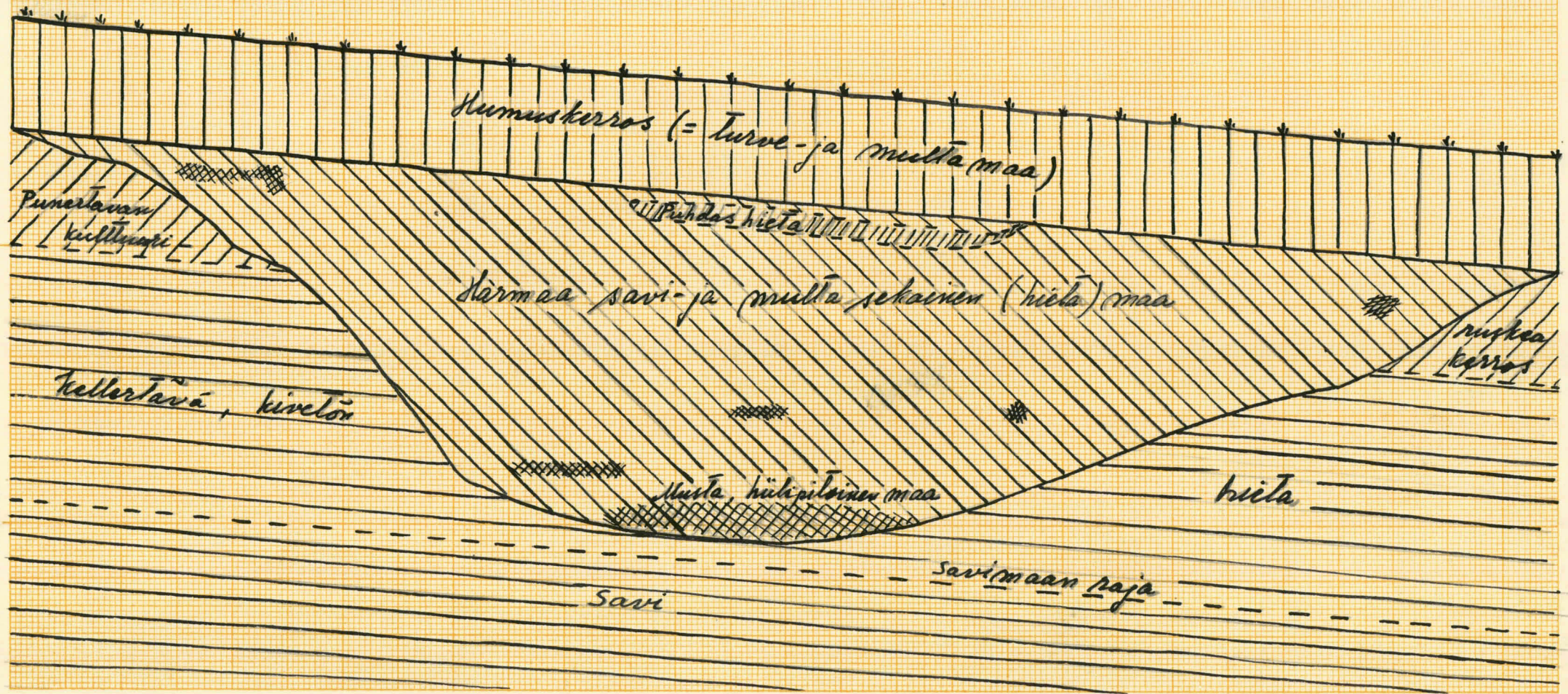
200

XIII:3-4

Paalu

XII:3-4

200

OY Wulff A/B N:o 106

Liite 9.

Askola, Vahjäärvi, Siltala
kotopelto
Profiilileikkaus juoksuhaudasta (?)
linjalla XI:1-2 - X:1-2
n. 35 cm syväällä.
1:10

Piirt. V. Suho-46.

A 4. 210x297 mm

300

300

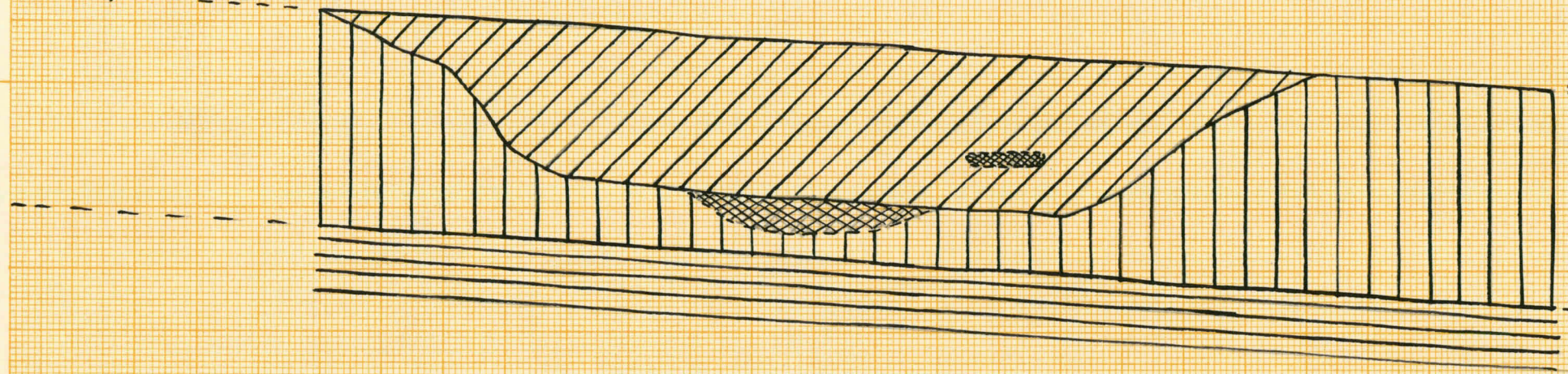
XI:1 - XI:2

Paalu

X:1 - X:2

Kaivatuspinnan taso

Kaivatuspinnan taso

////// Harmaa savi- ja multa sekainen (hieta) maa

XXXXXX Musta hiilipitoinen maa

||||| Ruskea hieta

==== Savi

O/Y WUFI A/B No 106

Siedenjätteen runkusta XIV:2, III kivi kerä. - d. 19346

Valok. V. Luho -46.